

Anbefaling

Rutiner ved utskrivning av pasient

Legemiddelhåndtering - Veileder med anbefalinger for helseforetak i Helse Sør-Øst RHF 2025, vedlegg 2 Del I, prosedyre 9 og 10

Dato: 5.desember 2025

Hensikt	• Sikre kontinuitet og oppfølging i legemiddelbehandlingen for alle utskrivningsklare pasienter • Sikre at pasienten har oversikt over og forstår indikasjonen(e) for og bruken av de legemidlene hen skal fortsette med etter utskrivning fra sykehuset • Sikre god informasjonsflyt til annen helsetjeneste og pårørende, samt hindre avbrudd i legemiddelbehandlingen etter utskrivning på grunn av manglende legemidler • Sikre god informasjonsflyt innen spesialisthelsetjenesten • Sikre at pasienten får tilbake medbrakte legemidler som har vært oppbevart i enheten under oppholdet, og at legemidlene tas hånd om på forsvarlig måte ved dødsfall
Omfang	Gjelder ved utskrivning av alle pasienter ved sykehuset eller ved overføring til annet sykehus

Grunnlagsinformasjon/ bakgrunn	Legemiddelhåndteringsforskriften § 5 <i>En oppdatert og samstemt liste over legemidler i bruk skal, i forståelse med pasienten, alltid følge pasienten ved skifte av omsorgsnivå.</i> I trygge hender 24/7 – «Samstemming av legemiddellister» og «Trygg utskrivning»
Ansvar	• Legen • Sykepleier
Arbeidsbeskrivelse	Informasjon til pasient Ansvarlig lege ved utskrivning skal: • Informere om den legemiddelbehandlingen pasienten skal fortsette med etter utskrivning fra sykehuset.

- Sørge for at det skrives e-resept til pasienten: På nyoppstartede legemidler og/eller legemidler med endret dosering, samt trekke tilbake e-resepter på legemidler som er seponert under oppholdet. Ved endret dosering skal funksjonen "Forny med endring" benyttes. Dette sikrer at den opprinnelige resepten blir «satt ut av bruk».
- Oppdatere pasientens legemiddelliste i SFM / PLL (innføres fra 2026-2029 i HSØ)
- Hente inn fra elektronisk kurve og skrive en oppdatert oversikt over pasientens legemidler. Gi denne til pasientens ved utreise.
- Det skal komme frem hvilke legemidler som er startet på sykehuset (**ny/kur**), og hvilke legemidler som har fått endret dosering (**endret**).
- Legemidler som er **seponert** på sykehuset skal føres opp i eget avsnitt
Beskrive videre oppfølging og kontroll av legemiddelbehandlingen

Informasjon til andre enn pasient / epikrisemottagere

- En kopi av informasjonen av den legemiddelbehandlingen pasienten skal fortsette med etter utskrivning fra sykehuset kan sendes til andre etter avtale med pasient/pårørende.

Informasjon til fastlege / mottagere av epikrise

- Fastlege får tilsendt epikrise med legemiddeloversikt
- Alle endringer i medisineringsen skal begrunnes.

Pasienter med multidosepakkede legemidler

Multidose foreligger hovedsakelig som e-multidose. Denne kan endres direkte av sykehuslege

- Sykehuslege skal skrive e-resept på minstepakning av nyoppstartede legemidler og/eller legemidler med endret dosering
- Det skal fremgå i epikrisen hvilke endringer som er utført i legemiddelbehandlingen.
- Elektronisk epikrise skal ved utreise sendes til fastlege og sykepleietjeneste i kommunen for pasienter med hjemmesykepleie (for sykehjemspasienter er mottager: Legetjenesten ved sykehjem). *Dersom epikrise ikke går til sykepleietjenesten, er det viktig at de får en egen oppdatert legemiddelliste for rask effektivering av endringer. Det er spesielt viktig å informere om nye (e-resept) og seponerte legemidler når pasienter har multidose.*

Pasienter på legemiddelassistert rehabilitering (LAR)

- Både fastlege og leverende lokalapotek skal ha beskjed om oppstart av utdeling av LAR-legemidler ved utskrivning.

- Ved behov for smertelindring med A- og /eller B-preparater ved utskrivning, bør behandlende lege avtale dette med fastlegen, evt. etter kontakt med rådgivende lege/spesialist i rus- og psykiatri.

Legemiddelrelaterte oppgaver for sykepleiere ved utskrivning av pasienter:

Informasjon fra sykepleier til annen helsetjeneste og pårørende

- Utskrivningsrapport/sykepleiesammenfatning skrives av sykepleier som har ansvar for pasienten på utskrivningstidspunktet og sendes til sykehjem, hjemmetjeneste i henhold til lokale rutiner. Det skal her beskrives hvilket *tidspunkt* (klokkeslett) og *hvilke* legemidler som er gitt på sykehuset avreisedagen. Rapporten skal ikke inneholde fullstendig medisinsliste eller en nedlastet kopi av Legemidler i Bruk (LIB), det er en risiko for at denne ikke er oppdatert.
- Multidosepakkelegemidler: Dersom det er gjort endringer i pasientens legemidler under oppholdet, bør dette angis tydelig i PLO utskrivningsrapport.
Det skrives ut e-resept på nyoppstartede legemidler til pasienten.

Utlevering av legemiddeldoser ved utreise

Dersom pasient/helsetjenesten ikke har eller kan skaffe legemidlene, må legemidler utleveres frem til neste virkedag for å unngå avbrudd i nødvendig legemiddelbehandling.

Tilbakelevering av private legemidler

- Private legemidler gjennomgås av pasientansvarlig sykepleier ved utskrivningstidspunktet
- Legemidler som har blitt seponert under oppholdet, anbefales returnert til apoteket for kassasjon. Pasientens samtykke må innhentes. Dette skal dokumenteres.
- Tilbakelevering av private legemidler skal registreres i DIPS. Pasient/pårørende kvitterer for mottaket på verdipose
- Ut ifra en forsvarlighetsvurdering kan private legemidler holdes tilbake hvis legemidlene ikke videre skal benyttes. Det må da dokumenteres en begrunnelse for dette i DIPS.
- Dersom pasient forlater sykehus på eget ansvar og i ettertid blir utskrevet, kan en i feltet *Utlevert til velge Annet* og angi hvor private legemidler befinner seg etter utskrivelsen.
- Ved dødsfall, skal evt. medbrakte reseptpliktige legemidler ikke utleveres til pårørende, men til apoteket for kassasjon
- Reseptfrie legemidler kan utleveres til pårørende. Hvis de ikke utleveres, skal de tilbake til apoteket for kassasjon

Referanse/hjemmel	Lov om helsepersonell § 4, § 5, § 39 og § 40 Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3-2 Forskrift om pasientjournal § 8 Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp, § 4 Rundskriv til legemiddelhåndteringsforskriften
Relaterte dokumenter	Faglige råd Legemiddelsamstemming og legemiddelgjennomgang https://sykehusapotekene.no/Documents/Medisiner ved utreise.pdf